

מסורת הש"ס

רש"י

ואלו נדרים פרק אחד עשר נדרים

ר"ן

פרד:

עין משפט
נר מצוה

מכבדו לעולם אחר שהפרישו שהרי מותר לזרים והמוציא מחבירו
עליו הנאה אצל הפרישו עם הארץ אצל מעשר עני אין לרץ
להפריש דסבירא ליה לרבי אליעזר דאפילו דלא שלט הפרישו
הכריזו אינו טובל שיהא אכילתו נמיתה הלכך אינו מפרישו מספק:
וחכ"א קורא שם [דלם] ודאי לא
הפרישו הו' טבל ויהא האוכל מן
הכריז נמיתה אע"פ שמתקין לגמרי
ואין לרץ לתקן אלא להפריש מעשר
עני הלכך מפרישו מספק דספקו
טובל: **קסבר ספקו אינו טובל**.
הוא הדיון נלדי אלא משום דנפקיה
נקטינן נקט ספקו. וכיון דספקו אינו
טובל קסבר לית דה טובת הנאה דטובת
הנאה בטובל ואינו טובל תלוי דכתיב
ולא יחללו את קדש בני ישראל את אשר
ירימו ודרשין דנפקיה לרמס
הכחוש מדבר ומדכחי לא יחללו משמע
טובל [והי] דטבלי מלה הרמתן
נבעלים לומר שטובת הנאה שלהם
דכחי את אשר ירימו וכמאן דכחינא
כזה נמיתה דמי הלכך דוקא דטבלי
איכא טובת הנאה לבעלים אכל
דלא טבלי לא. ומעשר עני למאן
דאית ספקו אינו טובל לית ביה
טובת הנאה הלכך יכול ליהנות
ממעשר עני דהפקרנא בעלמא הוא
ומאן דאמר קורא שם קסבר ספקו
טובל דמשום הכי לרץ לקרות שם
וכל שספקו טובל אית דה טובת
הנאה דאיתיה בכלל ולא יחללו את
קדש בני ישראל וגו' הלכך כיון דאית
ביה הנאה אסור לאתהניו דמדידיה
מתני ולא מהפקרנא כך פירשו רבותי
ולא פירשו פלוגתא דטובל ואינו טובל
נמא תלוי וראיתי מן שנתק דפירשו
זה הרבה. ובעיני נראה דמאן דסבירא

בזא"מ מ"י ש"ט מה'י
משפך בלחש כ"ג
סמך עין קלו וטור י"ד
ש"ט ש"ט:
בזא"מ מ"י ש"ט מה'י
נדרים הלכך י'
בהזא"מ מ"י ש"ט מה'י
נדרים הלכך י':

הגהות הב"ח

(א) נ"י מה'י לא למאן
דאמר ספקו אינו טובל
קסבר לית ליה טובת
הנאה וכו' דלית ליה
טובת הנאה שרי ליה
לאתהניו ולמאן דאמר
קורא שם קסבר ספקו
טובל וכל שספקו טובל
אית ליה טובת הנאה ולא
שרי ליה לאתהניו כ"ל:
(ב) ר"י ד"ה מה'י לא
וכי' ר' אליעזר דאמר
וכי' דקיל ט"ל ה"ה דאין
בה טובת הנאה אלא
ממי ה"ה קילתא דאין
ספקו טובל מה ש"ה
כן נמיתה: (א) ר"ה דאמר
לית א"י וכו' לא רבי
אליעזר. ר"י נלמד ואמרי
קס' מתניין וברייתא
אלכרי: (ו) ר"ה רגנן וכו'
(ד) דאמר דמפקר
הוא דמעשר עני
וכי' ליה דבריהם מעשר
וכי' שטוב גזרין דמאן
לא מחי כ"ה נדרת
אלא ויחמם בשפיר כ"ל
וכי' (א) ר"ה דרבי
דאמר משלם וכו' שיהא
לא נאחם מתנת:

פירוש הרא"ש

והבבסי אומרם קורא
שם. נלפוט אל נדרותיו
וקיימתי מקום הכי
ספיקו: ואין צריך
להחייב. כי אין לרץ לית
לנטיח מספק. קסבר
ספקו אינו טובל. אינו
אסור משום טבל והוא
הדיון מה ודאי אינו טובל
דאי הו' ודאי הוא טובל
ספקו נמי דהא גזר על
המאן והאי דנקט ספקו
משום דנמאלי חייבי וכל
ספקו אינו טובל אלא
ו טובת הנאה לבעלי
דיון דמל לאטל הענין
כלל הפריש מעשר עני
הו' דלית ליה תמידי כו'
ונתן דלי עני לא מפריש
ולא יכיר הבל לא משלם
טובת הנאה כי יכיר ליה:
כאן בפקדון עני הבהניח
ביתר הבית. בפסח ומי
לתי קריל אהדי דמכר
ונתן וכו' והנה בשערין
ש"ה יחמם יחמם החמה
שמות גזרין קרין ביה
והנה בשערין ואין ביה
[טובת הנאה] צינות
הגשמים לרץ להניח לית
שלא יפסד שעה קרין ביה
ונתן וכו' ו טובת הנאה:

תורה אור השלם

1. כי תכלה לעשר את
כל מעשר תבואתך
בשנה השלישית שנת
המעשר ונתתה ללוי
לעני ליתום ולאלמנה
ואכלו בשעריך וישבעו.
דברים כ"ב
2. מקצה שילש שנים
תוציא את כל מעשר
תבואתך בשנה הזאת
ונתת בשעריך:
דברים י"ד כח

גליון הש"ס

בר"ה ר"ה דאמר
וכי' וכו'. עין ימות דף
ק ע"ה מדיה מ"ט:

תוספות

קורא שם. ומפרישו
לעניו דמחיל
מחבירו עליו הנאה דמחיל
עם הארץ הפרישו ואין
לרץ להפרישו כלומר אין
לרץ לתנו לעני: ספקו
אינו טובל. לומר ספקו
אינו אסור משום טבל דמי
נמי לא הפריש מזה לאכול
היטו ולא דוקא ספקו
דאי ודאי דמי דמחילין
לקט ופסח [כסא] לא
היטום אין טעמא המנוחה
דיון דספקו אינו טובל
ודאי לית ביה טובת הנאה
וכי' לאתהניו ויחמם מה
ענין טובל אלא טובת הנאה
דלי דמי דטובת הנאה
נפקא לן בפרק הירוע
(חולין ק"ה). דהכי דמכר
כח ונחם אית כח טובת
הנאה ויחמם לא כפי ונתן
ואומר הריס דודאי טבלי
דכחי ולא יחללו את קדש
ירימו ודרשין [פסחין פג].
דמחילין לתרום הכחוש
מדבר וכו' וכו' דמכר ונתן
ירימו כמאן דמכר ונתן
דמי: וכו' צריך לקרות
שם וכו'. מתניין כדכתיב
ובריתא כ"ה: דאמא
ד"ה צריך ש"ה טובל. אכל
אינו טובל לא ממי למחור
דאי אלא קורא שם:
לי הפסד: ומי עני
לא נחשור וכו'. דאין
המתחלק בתוך הגזרין
דאמר בפרק הירוע (חולין
ק"ה). מעשר עני המתחלק
בתוך הבית י"ז טובת

וחכ"א קורא שם ואין לרץ להפריש. אלא נותן עניו כדל זה ואומר
מאן אינו טובל ואוכלו הוא צעמנו דהמוציא מחבירו עליו הנאה
דמאן ישראל לעני אייתי ראה דלא הפרישו עם הארץ ויהיבנא לך.
וכי' אמרי' כפ' בתרא דסוטה ודף מח. מעשר ראשון ומעשר עני
המע"ה: מאי לאו מ"ד ספקו אינו
טובל. דהיינו ר"ה (ב) אומר אינו לרץ
לקרות שם קסבר אפי' במעשר עני
ודאי לית ליה טובת הנאה אלא כל עני
שיבא מחילה יעלו בעל כרחו והואיל
דקיל כולי האי דאין ספקו טובל
איכא נמי האי קילתא דאין דה טובת
הנאה מה שאין כן בתרומה דספקה
טבלה ויש דה טובת הנאה דאמרינן
אומר אדם לחבירו טול סלע זה ותן
תרומתך לנן כמי הן. ולמאן דאמר
קורא שם כולה מתניין מתוקמא
אליבא דהכחשי: אמר ליה איני
דכולי עלמא ספקו טובל כו'. והלכך
מתני' דלא קמני מעשר עני דברי
הכל היא דיון דספקו טובל דודאי
אית ביה טובת הנאה ואיכא אינה
יכולה ליהנות ממנו אכל ברייתא
דקמני דאכלה נמי במעשר עני לא
ר' אליעזר (א) היא ולא רבנן: רבי
אליעזר סבר לא נחשור עמי הארץ
על הפרש מעשר עני. דודאי מפריש
ליה דלא איכפת לכו דהדר קא אכלי
ליה דיון דאי צמי מפקר לכו לנכסיה
כו': רבנן סברי. ודאי נחשור ולא
מפריש (ב) והא דאמר דמפקר לכו
לנכסיה הא לא בעדי דסבר אי
מפקרנא לנכסאי דלמא אמי איניש
אמרינא וחי כזה הלכך נחשור:
במעשר עני מהמתחלק בתוך הכחשי.
לאמר שהכחשי נחשור לאורן ולא
הפריש ממנה מעשר עני בגזרין לפי

שנאנא או שלא מלא עניים יתן להם הלכך כי משמע עניים מיעיני
ליה למיתב לכו (א) וזהוהו מעשר כיון דכחי ביה נמיתה אית ביה
טובת הנאה נמי כתרומה דכחי ביה נמי נמיתה חתנו תרומה
לכח: והא דקמני בברייתא דיוכלה ליהנות ממעשר עני באותו
המתחלק צדוד שהוא בגזרין דההוא כחי ביה והנהח בשערין
דהיינו בשעת הגזרין וההוא לית ביה טובת הנאה דהא אינו מנח
ליה חסד ושקיל ליה כל מאן דבעי ואיכא שריא לאתהניו ביה:
יעלו בעל כרחו. מתנת כחושם דלאו דדידי קא שקלי אלא דלהון.
אלמא מדקמני יעלו בעל כרחו דטובת הנאה דאית לא אפסד למיתן
לכח וללוי אחר שמחיק לו טובת לא הו' ממון ולא מיתחוי כמאן
דמיתחוי מניה: איכא סיפא כו' יעלו אחרים. אכל להי מני
לעכב דלא שקלי אלמא טובת הנאה ממון: דרבי (א) אומר. משלם
לו דמי טבלו סבר דטובת הנאה שהיה שלו באותם מתנות בזהאי
טבל שהיה נותן לכהן שיראה הו' ממון ולהכי משלם לו דמי כולו:
וכי'

דודאי מפריש ליה כיון דלא מפסדי מיד
דמי: וכו' צריך לקרות
שם וכו'. מתניין כדכתיב
ובריתא כ"ה: דאמא
ד"ה צריך ש"ה טובל. אכל
אינו טובל לא ממי למחור
דאי אלא קורא שם:
לי הפסד: ומי עני
לא נחשור וכו'. דאין
המתחלק בתוך הגזרין
דאמר בפרק הירוע (חולין
ק"ה). מעשר עני המתחלק
בתוך הבית י"ז טובת

הנאה דכחי ביה נמיתה דכחי ונתן ליה
אכל צימות הגשמים יענין צימות כן יעקב מן הגשמים הלכך או המתחלק צימות וכו' י' טובת הנאה לבעלים: אלא מה הנאה איתא פסח איתא וכו': [דרבי כ"ה] טובת הנאה פסח. ולכן משלם דמי תרומה שני וישא
רבי יוסי דברי יהודה וספקא רבי:

מובא רש"י

כן, ויינו טובת הנאה שיש לו ליתאכל תכלה ו ערפא לתכל לכן סקל ויעלו דבר מועט מחלוקת על כן בעינא שיהא
לי (פסחים כ"ה) משלם לו דמי טבלו. אף דמי תרומה ומעשר שני (דמיון וכו'). אלא דמי חולין שבו. אכל בתרומה
ומעשר אחר לאו נמי בעל דברים דדיי אה. וישאנא אית כן הוא נחשור ויהא ויחמם לא לך אכנסה כי אם לכהן אחר (שם).

וחכ"א קורא שם ואין צריך להפריש. דיון שפיר עליו שם ילא הכריז מותר טבל ואלא המעשרות הוא לרץ להפריש על
הענין. לפי שצריך להפריש מעשר ראשון תרומה מעשר וליחמם לכהן. שיהא נמיתה לזרים, ומעשר עני לרץ להפרישו לירושלים
לעולמו (מכילתא י"ד). טובת הנאה. דמינו מועט. דמנא (וכסודות כ). דשאי ישראל למחור חילן סלע וכן כל תרומותיו לכן כמי

Torah-Box.com
diffusion du judaïsme aux francophones